

[Bauusgaard.]

forbrug. En nedgang i landbrugets valuta-indtjening ville derfor medføre, enten at befolkningens almindelige forbrug måtte ned sættes, eller at industrien måtte begrænse valutaforbruget til egne investeringer, og dermed ville industrien få vanskeligt ved at klare sin samfundsopgave, beskæftigelsen. Derfor kan det samfundsøkonomisk være en særdeles nyttig ting at tilføre landbruget kapital.

Det, der er afgørende for investeringens berettigelse, er anvendelsen af de bevilgede millioner. Anvendt sådan, at de stimulerer landbrugets valuta-indtjening, har vi alle gavn af de bevilgede millioner. Den aftale, der er truffet nu ved vedtagelsen af rammelovene her i folketinget, er der vel en almindelig opfattelse af kun kan være noget midlertidigt. Der må inden udløbet af lovene tilrettelægges en langsigtet landbrugspolitik, en landbrugspolitik, der tager hensyn til dansk landbrugs særpræg, den store forædlede produktion. Det er den, der giver landbruget dets indtægter, og det er den, landet indtjener valuta på.

Begivenhederne i foråret har også på en anden måde været betænkelige ud fra en demokratisk indstilling. Den måde, hvorpå arbejdsmarkedets organisationer har handlet, efterlader hos mange en fornemmelse af, at lederne enten ikke har evnet eller ikke har villet vedstå det ansvar, der følger med, når man står med den indflydelse, en ledende stilling i en fag- eller erhvervsorganisation giver én.

Selv om strejkerne i jernindustrien og på transportområdet i sig selv var kostbare og alvorlige nok, kan det vel ikke hævdes, at strejkerne fik et sådant forløb, at det var de rent øjeblikkelige følger, der gav anledning til de største betænkeligheder. Noget anderledes lå det med leveringsstoppet, som landbrugsorganisationerne så hasarderet iværksatte. Men den konflikt blev til gengæld så kortvarig, at det heller ikke her blev de øjeblikkelige følger, som ængstede mest. Det, der følte mest alvorligt, var fornemmelsen af, at organisationerne satte sig ud over ansvaret, både ansvaret for de saglige resultater og ansvaret for roens og ordenens opretholdelse. At man på et tidspunkt, hvor den udenlandske konkurrence er voksende, ikke

forhandler sig til rette, men absolut må slås, vidner hverken om vilje eller evne til at forstå sammenhængen i det moderne samfundsmaskineri og acceptere den afhængighed, erhverv og befolkningsgrupper er i til hinanden.

Nu, da strejker og leveringsstop endelig synes at være tilendebragt i denne omgang, står man over for at skulle tage stilling til følgerne af forårets begivenheder. Vi står med bevidstheden om, at vi ikke bare kan lade det hele udvikle sig, som det vil. Nationalbanken har allerede vist, at den ikke vil lade stå til, og det siger de fleste andre også at de heller ikke vil. Derfor kræver arbejderne og fagforbundene pris- og avancekontrol, og vi andre er begyndt at diskutere formen for den økonomiske regulering, der nødvendigvis må komme. For så vidt synes fornuften endelig at være ved at slå igennem — men alligevel! Hvor megen fornuft er der egentlig med i det? Man taler fra fagbevægelsens side om nødvendigheden af skærpede bestemmelser for pris- og avancekontrol, og man vender sig med harme mod nationalbankens diskonto-forhøjelse.

Om det første siger man, at det er ikke meningen, at de lønforhøjelser, som arbejderne har tilkæmpet sig, skal opluges af nye prisstigninger. Nej, det ville også være bittert; men om det kan undgås, afhænger nu alene af, om der er dækning i produktionen for de nye lønstigninger. Skærpet pris- og avancekontrol er i situationen mest et politisk agitationspostulat, og af det har vi i foråret haft mere end rigeligt. Som monopolloven er affattet, giver den mulighed for både kontrol og indgreb dér, hvor konkurrencebegrænsning af den ene eller den anden art gør sig gældende. Hvor konkurrencen derimod er effektiv, er indgreb ikke alene unødvendige, men direkte tabelige. Den bedste pris- og avancekontrol udøves nu engang gennem konkurrence, og medvirkende til en øget konkurrence vil den fremadskridende liberalisering være. Her tror jeg nok man skal være mest bange for, at konkurrencen skal blive for hård. Bliver den det, er det klogt at huske, at også det kun kan imødegås gennem øget produktivitet, og det vil igen sige, at ulovlige strejker m. m. kun kan virke yderligere ødelæggende.